

NACIONALINĖ TEISĖS ŽINIŲ OLIMPIADA 2023

Konstitucinė teisė

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucija – mūsų
visų kelrodis!

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucinė teisė – kas tai?

Konstitucinė teisė – tai Konstitucijos teisė.

Pati [Konstitucija](#) - aukščiausia teisėnė galią turintis valstybės aktas, priimamas ir keičiamas ypatinga tvarka (Ar žinote, kas priėmė dabar galiojančią [Konstituciją](#)?). Jis nustato valstybės valdžios organizavimo ir funkcionavimo pagrindus, apibrėžia kiekvieno mūsų ir valstybės santykius.

Konstitucija – tai ne vienas iš įstatymų, o ypatingas teisės aktas, iškylantis virš kitų įstatymų. Visa kita teisė – įstatymai ir aktai turi atitikti Konstituciją!

Mykolas Romeris
universitetas

Kam reikalinga konstitucinė teisė?

Konstitucinė teisė apima visas valstybės ir visuomenės sritis. Joje nustatytos pagrindinės žmogaus teisės ir laisvės, numatyta kokiais būdais ir priemonėmis galima jas apginti.

Konstitucijoje įtvirtintos pagrindinės valstybės valdžios institucijos - Seimas, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė, teismai, įvardyta jų rinkimų, sudarymo tvarka, įgaliojimai bei jų tarpusavio santykiai.

Konstitucijoje deklaruojamos esminės valstybės ir visuomenės vertybės: tautos suverenitetas, demokratija, žmogaus teisės ir laisvės, pagarba teisei, pilietiškumas, teisingumas ir kt.

Mykolas Romeris
universitetas

Kodėl moksleiviams aktuali konstitucinė teisė?

Konstitucijoje yra įtvirtina tokių teisių ir laisvių, kurios aktualios moksleiviams, jų santykiams su tėvais ir pan. Pavyzdžiui:

- * Asmenims iki 16 metų mokslas privalomas!
- * Mokymas valstybinėse bendrojo lavinimo, profesinėse bei aukštesniosiose mokyklose yra nemokamas;
- * Aukštasis mokslas prieinamas visiems pagal kiekvieno gebėjimus;
- * Gerai besimokantiems piliečiams valstybinės aukštosiose mokyklose laiduojamas nemokamas mokslas!
- * Vaikų pareiga – gerbti tėvus, globoti juos senatvėje ir tausoti jų palikimą.

Mykolas Romeris
universitetas

Praktinė situacija

Viename Lietuvos krepšinio klube pradėjo žaisti legionierius iš JAV. Jo puikaus žaidimo dėka klubas pasiekė reikšmingų pergalių. Po metų krepšininkas kreipėsi į Respublikos Prezidentą prašydamas suteikti jam Lietuvos Respublikos pilietybę išimties tvarka už nuopelnus Lietuvos valstybei. Krepšininko prašymą palaikė daug žmonių dėl to, kad jis garsina Lietuvos vardą pasaulyje, o turėdamas pilietybę galėtų žaisti rinktinėje. Deja, Prezidentas tokio prašymo patenkinti negali. Norint jį tenkinti svarbios dvi sąlygos: nuopelnai valstybei ir asmens integravimasis į Lietuvos visuomenę.

Ypatingais nuopelnais Lietuvos valstybei laikoma veikla, kuria asmuo ypač reikšmingai prisideda prie šalies valstybingumo stiprinimo, galios ir autoriteto tarptautinėje bendruomenėje didinimo. Laikoma, kad asmuo integravosi į Lietuvos visuomenę, jei jis geba bendrauti lietuvių kalba, nuolat čia gyvena arba yra kitų akivaizdžių įrodymų, patvirtinančių, kad asmuo yra integravęsis į Lietuvos visuomenę.

Mykolo Romerio
universitetas

Konstitucinės teisės šaltiniai

Konstitucinės teisės svarbiausias šaltinis yra [Konstitucija!](#)

Pagrindiniai konstitucinės teisės šaltiniais yra laikoma tik pati Konstitucija ir [Konstitucinio Teismo](#) suformuota oficiali konstitucinė doktrina, atskleidžianti pagrindinio šalies teisės akto nuostatų, konstitucinio reguliavimo sampratą.

Visų kitų teisės šakų normos detalizuoja ir įgyvendina Konstitucijos nuostatas!

Mykolas Romeris
universitetas

Konstitucijos saugotojas – Konstitucinis Teismas

Konstitucinis Teismas prižiūri, kad niekas nepažeistų Konstitucijos. Pagal Konstituciją jis tikrina, ar Seimo priimti įstatymai, Vyriausybės nutarimai ar Respublikos Prezidento dekretai neprieštarauja aukščiausiaj teisinei galią turinčiam teisės aktui – Konstitucijai.

Tikrindamas teisės aktų atitiktį Konstitucijai, Konstitucinis Teismas vienintelis iš visų institucijų oficialiai aiškina Konstitucijos nuostatas ir straipsnius. Taip jis formuoja visiems privalomą oficialiąją konstitucinę doktriną, kurioje trumpos ir lakoniškos Konstitucijos nuostatos paaiškinamos plačiau.

Į Konstitucinį Teismą su prašymu patikrinti, ar koks nors teisės aktas atitinka Konstituciją gali kreiptis Seimas arba Seimo narių grupė, Vyriausybė, Respublikos Prezidentas, teismai, o nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. – ir kiekvienas asmuo, manantis, kad kokiu nors teisės aktu yra pažeistos jo teisės ir laisvės.

Mykolas Romeris
universitetas

Daugiau informacijos – medžiagoje olimpiados pasirengimui

Mykolas Romeris
universitetas

NACIONALINĖ TEISĖS ŽINIŲ OLIMPIADA

Mykolas Romeris
universitetas

